

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) ประเภทการศึกษาเชิงสหสัมพันธ์ (Correlation studies) เพื่อศึกษา องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมด้านการใช้ปัญหาในการแก้ปัญหาของนักศึกษาในวิทยาลัยครูภูเก็ต ซึ่งได้ดำเนินการวิจัยตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติ วิทยาลัยครูภูเก็ต ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 350 คน จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษา ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร จำแนกตามระดับชั้นปีที่ศึกษาของนักศึกษา

ระดับชั้นปี	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	รวม
จำนวนนักศึกษา (คน)	141	116	93	350

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาภาคปกติ วิทยาลัยครูภูเก็ ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 187 คน

โดยหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ ยามาเน (Yamane, 1973) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + N e^2}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดตัวอย่าง
 N หมายถึง จำนวนประชากร
 e หมายถึง ความน่าจะเป็นในการเกิดความคลาดเคลื่อน

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{350}{1 + 350 (0.05)^2} = 186.67 \text{ คน}$$

เมื่อ n หมายถึง ขนาดตัวอย่าง
 N หมายถึง จำนวนประชากรนักศึกษา จำนวน 350 คน
 e หมายถึง ความน่าจะเป็นในการเกิดความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับให้เกิด ใน
 ครั้งนี้ค่า เท่ากับ 0.05

การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำมาใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการเลือกกลุ่มตัวอย่างให้เป็นตัวแทนของประชากร โดยวิธีสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำนวนตามระดับชั้นปีศึกษาของนักศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 187 คน ดังแสดง

ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นปีศึกษาของนักศึกษา

ระดับชั้นปี	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4	รวม
จำนวนนักศึกษา (คน)	75	62	50	187

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสำรวจองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจริยธรรมด้านการใช้ปัญหาในการแก้ปัญหา ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษา

เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของนักศึกษา มีข้อความเกี่ยวกับ ระดับชั้นปีศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และฐานะทางครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสำรวจจริยธรรมด้านการใช้ปัญหาในการแก้ปัญหา

เป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจาก แบบวัดจริยธรรมด้านการใช้ปัญหาในการแก้ปัญหา ของ สุวรรณี (2529) ซึ่งมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเป็น 0.48

ลักษณะของแบบสำรวจจริยธรรมด้านการใช้ปัญหาในการแก้ปัญหา มีลักษณะเป็นสถานการณ์ให้เลือกตอบ จำนวน 21 สถานการณ์ ตามลักษณะพฤติกรรมซึ่งของจริยธรรมด้านการใช้ปัญหาในการแก้ปัญหา 21 พฤติกรรม โดยในแต่ละสถานการณ์จะมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก และตัวเลือกแต่ละตัวจะสะท้อนถึง ระดับจริยธรรมด้านการใช้ปัญหาในการแก้ปัญหา ตามแนวคิดของคณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทย ของกรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2523) ดังนี้

ระดับที่ 1 ระดับที่มีผลดีต่อตนเอง

ระดับที่ 2 ระดับที่มีผลดีต่อหมู่คณะเล็ก ๆ เช่น เพื่อน ญาติ พี่น้อง

ระดับที่ 3 ระดับที่มีผลต่อหมู่คณะส่วนใหญ่ เช่น ชุมชน ประเทศชาติ

ระดับที่ 4 ระดับที่เป็นอุดมการณ์ในจิตใจ เพื่อความถูกต้องดีงาม ทำความดีเพื่อความดี

การออกแบบสำรวจ ให้นักศึกษาประเมินเหตุผลที่ตนเองปฏิบัติเช่นนั้น ในสถานการณ์นั้น ๆ มากที่สุด โดยในแต่ละสถานการณ์มีคำตอบให้นักศึกษาเลือกตอบ 4 ตัวเลือกด้วยกัน ให้เลือกตอบที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของนักศึกษามากที่สุด เพียงตัวเลือกเดียว

การตรวจให้คะแนน ตัวเลือกทั้ง 4 จะไม่มีข้อใดถูกและผิด แต่จะกำหนดเป็นคะแนน โดยให้ลดหลั่นกันลงมาคือ

ตัวเลือกระดับที่ 1 ให้คะแนนเป็น 1 เพราะมีจริยธรรม เพื่อประโยชน์ของตนเอง

ตัวเลือกระดับที่ 2 ให้คะแนนเป็น 2 เพราะมีจริยธรรม เพื่อประโยชน์ของผู้อื่นในหมู่คณะ

เล็ก ๆ

ตัวเลือกระดับที่ 3 ให้คะแนนเป็น 3 เพราะมีจริยธรรม เพื่อประโยชน์ของหมู่คณะส่วนใหญ่

ตัวเลือกระดับที่ 4 ให้คะแนนเป็น 4 เพราะมีจริยธรรม เพื่อความถูกต้องดีงามทำความดี
เพื่อความดี

การให้คะแนนแบบดังกล่าว นักศึกษาคนใดได้คะแนนรวมมาก แสดงว่าคนนั้นมีจริยธรรม ด้านการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาในระดับสูง นักศึกษาคนใดได้คะแนนรวมน้อยแสดงว่ามีจริยธรรมด้าน การใช้ปัญญาในการแก้ปัญหาในระดับต่ำ

คุณภาพของแบบสำรวจจริยธรรมด้านการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา

ความตรง พิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ตรวจสอบโดย ผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรม จำนวน 3 ท่าน (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก) เพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา ภาษาที่ใช้ เพื่อให้ข้อความในแบบสำรวจจริยธรรมด้านการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา มีความตรงที่จะใช้วัดจริยธรรมด้านการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา

ความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสำรวจจริยธรรมด้านการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาภาคปกติ วิทยาลัยครูภูเก็ต ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ที่ไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจำนวน 35 คน คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability coefficient) โดยใช้วิธีการหาความคงที่ภายใน (Internal consistency) ด้วยสูตรค่า

สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1977) (สูตรปรากฏในภาคผนวก ก.) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง เท่ากับ 0.56

ตัวอย่างสถานการณ์ที่เกี่ยวกับจริยธรรมด้านการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา

ขณะที่เดินกลับบ้านในตอนเย็น พาดิเห็นเพื่อน ๆ กำลังทะเลาะกันอย่างรุนแรง เธอจึงตรงเข้าไปถามถึงสาเหตุและพยายามช่วยไกล่เกลี่ยให้เข้าใจกันจนสามารถยุติเรื่องลงได้ ถ้านักศึกษาเป็นพาดิ นักศึกษาคิดว่ามีเหตุผลอย่างไรที่ทำให้เช่นนั้น

ก. ทุกครั้งที่เห็นการทะเลาะวิวาท จะพยายามหาวิธีประนีประนอมเสมอ

ข. กลัวเรื่องจะบานปลายอาจเดือดร้อนไปถึงผู้อื่นด้วย

ค. ไม่อยากให้เพื่อน ๆ โกรธกัน

ง. กลัวถูกกล่าวหาว่าไม่รักเพื่อนจริง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจาก แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ดวงเดือน และคณะ (2528)

ลักษณะของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale)

4 อันดับ ประกอบด้วยข้อความที่แสดงลักษณะพฤติกรรมของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูหรือปฏิบัติต่อนักศึกษา ที่เป็นแบบประชาธิปไตย (Democracy) แบบรักสนับสนุน (Love) และแบบควบคุม (Control) จำนวนแบบละ 12 ข้อรวมทั้งสิ้น 36 ข้อ โดยมีลักษณะเนื้อหาที่ถามแตกต่างกัน ดังต่อไปนี้

1) แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy)

แบบสอบถามนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ วิธีการปฏิบัติของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่มีต่อนักศึกษา อย่างสมเหตุสมผล สอดรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา ไม่ได้ใช้อารมณ์เข้ามามีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดู ตลอดจนมีความสม่ำเสมอในการอบรมเลี้ยงดู แบบสอบถามนี้มีจำนวน 12 ข้อ คือ ข้อที่ 13-24

2) แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (Love)

แบบสอบถามนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ วิธีการปฏิบัติของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่มีต่อนักศึกษาในทำนองที่รัก ให้ความสนิทสนม อบอุ่นเป็นกันเอง พร้อมทั้งให้คำแนะนำและช่วยเหลือ

อยู่เสมอ แบบสอบถามนี้มีจำนวน 12 ข้อ คือข้อที่ 1-12

3) แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (Control)

แบบสอบถามนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับ วิธีการปฏิบัติของบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ที่มีต่อนักศึกษา ในเรื่องการออกคำสั่งของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ให้นักศึกษาทำตาม การตรวจตราชีวิตความเป็นอยู่ ให้ประพฤติปฏิบัติตามคำสั่งอย่างเคร่งครัด ใช้การลงโทษควบคุมให้เคารพและเชื่อฟัง แบบสอบถามนี้มีจำนวน 12 ข้อ คือ ข้อที่ 25-36

การตอบแบบสอบถาม ให้นักศึกษาพิจารณาว่า ข้อความในแบบสอบถามเป็นจริงสำหรับการปฏิบัติของบิดามารดา หรือผู้ปกครอง ที่มีต่อนักศึกษามากน้อยเพียงใด คำตอบมี 4 อันดับ คือ จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง ให้นักศึกษาเลือกตอบเพียงอันดับเดียวในแต่ละข้อ

การตรวจให้คะแนน เนื่องจากแบบสอบถามนี้เป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) และประกอบด้วย ข้อความเชิงนิมิต (Positive items) และข้อความเชิงนิเสธ (Negative items) ฉะนั้นการตรวจให้คะแนนจึงเป็น 2 ระบบ ดังนี้

ข้อความเชิงนิมิต (Positive items)

ถ้าตอบในช่อง	จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	ไม่จริง	ให้คะแนน	1	คะแนน

ข้อความเชิงนิเสธ (Negative items)

ถ้าตอบในช่อง	จริง	ให้คะแนน	1	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน	2	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน	3	คะแนน
ถ้าตอบในช่อง	ไม่จริง	ให้คะแนน	4	คะแนน

การให้คะแนนแบบดังกล่าว นักศึกษาคนใดได้คะแนนรวมในแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบบิดามากที่สุด แสดงว่าคนนั้นได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้น และถ้าคะแนนรวมเท่ากันถือว่าไม่สามารถจำแนกได้ว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใด ไม่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

คุณภาพของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ความตรง พิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรม จำนวน 3 ท่าน (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก) พิจารณาตรวจสอบเนื้อหา และภาษา เพื่อให้แบบสอบถามมีความตรงที่จะใช้วัดการอบรมเลี้ยงดู

ความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาภาคปกติ วิทยาลัยครูภูเก็ต ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน และคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability coefficient) โดยใช้วิธีการหาความคงที่ภายใน (Internal consistency) ด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) (Cronbach, 1977) (สูตรปรากฏในภาคผนวก ก.) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง เท่ากับ 0.72

ตอนที่ 4 แบบสำรวจลักษณะมุ่งอนาคต

แบบสำรวจลักษณะมุ่งอนาคตเป็นแบบสำรวจที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจาก แบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตของ ดวงเดือน และเพ็ญแข (2520)

ลักษณะของแบบสำรวจลักษณะมุ่งอนาคต เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) 4 อันดับ มีลักษณะเนื้อหาที่เกี่ยวกับนิสัยส่วนตัวด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา เช่น สุขภาพอนามัย การเรียน การเงิน การถนอมเครื่องมือ เป็นต้น เป็นการแสดงนิสัยของบุคคลว่า จะเลือกทำอะไรหรือเสียสละความสุขเล็กน้อยในปัจจุบัน เพื่อผลได้ที่ยิ่งใหญ่กว่าในอนาคตได้มากน้อยเพียงไร แบบสำรวจนี้มีจำนวน 20 ข้อ

การตอบแบบสำรวจ ให้นักศึกษาอ่านข้อความในแบบสำรวจลักษณะมุ่งอนาคต แล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับการปฏิบัติของนักศึกษามากน้อยเพียงใด หรือไม่จริงเลย ซึ่งคำตอบที่ให้ไว้มี 4 อันดับ คือ จริง ค่อนข้างจริง ค่อนข้างไม่จริง และไม่จริง นักศึกษาเลือกตอบเพียงอันดับเดียวในแต่ละข้อ

การตรวจให้คะแนน เนื่องจากแบบสำรวจนี้เป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating scale) และประกอบด้วย ข้อความเชิงนิมิต (Positive items) และข้อความเชิงนิเสธ (Negative items) ฉะนั้นการตรวจให้คะแนนจึงเป็น 2 ระบบ ดังนี้

ข้อความเชิงนิมิต (Positive items)

ถ้าตอบในช่อง จริง	ให้คะแนน 4 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง ไม่จริง	ให้คะแนน 1 คะแนน

ข้อความเชิงนิเสธ (Negative items)

ถ้าตอบในช่อง จริง	ให้คะแนน 1 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง ค่อนข้างจริง	ให้คะแนน 2 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง ค่อนข้างไม่จริง	ให้คะแนน 3 คะแนน
ถ้าตอบในช่อง ไม่จริง	ให้คะแนน 4 คะแนน

การตรวจให้คะแนนแบบดังกล่าว นักศึกษาคนใดได้คะแนนสูง แสดงว่า มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง และถ้าได้คะแนนต่ำแสดงว่ามีลักษณะมุ่งอนาคตต่ำ

คุณภาพของแบบสำรวจลักษณะมุ่งอนาคต

ความตรง พิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญด้านจริยธรรม จำนวน 3 ท่าน (ดูรายชื่อผู้เชี่ยวชาญในภาคผนวก) เพื่อพิจารณาตรวจสอบเนื้อหา และภาษา เพื่อให้ข้อความในแบบสำรวจมีความตรงที่จะใช้วัดลักษณะมุ่งอนาคต

ความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำเอาแบบสำรวจลักษณะมุ่งอนาคตไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาภาคปกติ วิทยาลัยครูภูเก็ต ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 35 คน คำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง (Reliability coefficient) โดยใช้วิธีการหาความคงที่ภายใน (Internal consistency) ด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของครอนบาค (Cronbach, 1977) (สูตรปรากฏในภาคผนวก ก.) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ 0.61

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นขั้นตอนดังนี้

- 1) ผู้วิจัยนำหนังสือราชการจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น เสนอต่ออธิการวิทยาลัยครูเกิด เพื่อขออนุญาตดำเนินการในเรื่องต่อไปนี้
 - (1) ทดลองใช้ (Try out) แบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความเที่ยงของแบบสอบถาม
 - (2) เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ใช้ในการวิจัย
- 2) ทำการตรวจสอบจำนวนนักศึกษาภาคปกติ วิทยาลัยครูเกิด ระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2537
- 3) จัดเตรียมแบบสอบถามที่จะให้กลุ่มตัวอย่างนักศึกษาตอบ
- 4) ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Science : SPSS/PC⁺) ดังนี้คือ

ศึกษาถึงตัวแปรพหุคูณที่พหุคูณปัจจัยธรรมด้านการใช้ปัญญาในการแก้ปัญหา ของนักศึกษาในวิทยาลัยครูเกิด ใช้การวิเคราะห์การถดถอยหลายแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) และหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) (สูตรปรากฏในภาคผนวก ก.)